

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 8.07072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Державні та муніципальні фінанси

(назва магістерської програми)

на тему: «Управління фінансовими ресурсами органів місцевого
самоврядування»
(назва теми)

Виконавець:
студент ЦЗФН факультету
Овчаренко Марія Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:
Кандидат економічних наук
(науковий ступінь, вчене звання)

Васютинська Людмила Анатоліївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми полягає в тому, що в нинішній час проведення економічних реформ в Україні та запровадження децентралізації зокрема у сфері бюджетних відносин проблема формування та ефективного використання фінансових ресурсів надзвичайно актуалізується. Дефіцит фінансових ресурсів як наслідок розгортання кризових явищ в економіці вимагає залучення нових джерел наповнення місцевих бюджетів та застосування сучасних підходів до управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

Мета дослідження поглиблене вивчення теоретико-організаційних засад управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування та пошук шляхів вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність місцевого самоврядування;
- розглянути фінансові ресурси органів місцевого самоврядування як об'єкт управління;
- дослідити організацію управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування;
- проаналізувати проблематику формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування;
- здійснити діагностику системи управління видатками бюджету органів місцевого самоврядування;
- дослідити особливості формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування (на прикладі бюджету Доманівської селищної ради Миколаївської області)
- здійснити застосування зарубіжного досвіду щодо реформування системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування в українську практику;
- вивчити вектори удосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

Об'єкт дослідження процес управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування в Україні.

Предмет дослідження система економічних відносин щодо управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися методи системного і комплексного дослідження: метод аналізу і синтезу (для конкретизації складових частин наповнення бюджетів шляхом розмежування його на складові частини); графічний метод (для наочного відображення результатів дослідження); методи факторного аналізу (при виявленні й вимірюванні впливу факторів на результативність управління фінансовими ресурсами); метод порівнянь (для зіставлення фактичних даних звітних та попередніх років).

Інформаційна база дослідження статистичні дані та звіти органів Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Державної фіскальної служби України, Доманівської селищної ради, законодавчі та

нормативно-правові акти з питань управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування, дисертаційні та монографічні дослідження, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених за темою дипломної роботи, періодична економічна література та інтернет ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (101 найменування) та 6-и додатків. Загальний обсяг роботи становить 105 сторінки. Основний зміст викладено на 79 сторінці. Робота містить 13 таблиць, 16 рисунків.

Публікації. . За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано: Овчаренко М.М. Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування: джерела формування та напрями використання / М. М. Овчаренко // Студентська науково-практична конференція фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету: «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи», 24 листопада 2017 року; Овчаренко М.М. Формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування / М.М. Овчаренко //Збірник студентських наукових праць. ОНЕУ. Кафедра фінансів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://oneu.edu.ua/pages/cath/finans/>

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-організаційні засади управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування»** розкрито сутність місцевого самоврядування, розглянуто фінансові ресурси органів місцевого самоврядування як об'єкт управління, досліджено організацію управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

У другому розділі **«Практика і проблематика управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування в Україні»** проаналізовано проблематику формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, здійснено діагностику системи управління видатками бюджету органів місцевого самоврядування, досліджено особливості формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування (на прикладі бюджету Доманівської селищної ради Миколаївської області).

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування»** запропоновано здійснити застосування зарубіжного досвіду щодо реформування системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування в українську практику, вивчити вектори удосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розкриваючи сутність місцевого самоврядування можна дійти висновку, що це розуміння виходило з особливостей впливу державного управління на розвиток певних територій. Виокремлюючи певні риси місцевого самоврядування, автори наголошували на його правовій основі, акцентуючи увагу на передачі державних

повноважень та їхній самостійності щодо прийняття управлінських рішень для розвитку певної території.

2. Розглянувши фінансові ресурси органів місцевого самоврядування як об'єкта управління можна відзначити, що це надходження, необхідні для безперебійного забезпечення повноважень влади. Фінансові ресурси - є головною ознакою фінансової незалежності органів місцевого самоврядування у виконанні ними реальних владних функцій. Фінансові ресурси - є необхідним джерелом для здійснення процесу розширеного відтворення, фінансування місцевих програм розвитку та соціального забезпечення територіальної громади. фінансові ресурси органів місцевого самоврядування є сукупністю фондів коштів, що формуються в результаті створення та вартісного розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту, передаються у розпорядження та спрямовуються на виконання покладених законом на органи місцевого самоврядування завдань і функцій, для реалізації намічених цілей та програм економічного і соціально-культурного розвитку території у відповідності до обраних пріоритетів.

3. Досліджуючи організацію управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування було виявлено, що головною метою органів місцевого самоврядування в умовах ринкової економіки результативно та ефективно впливати на процеси соціально-економічного і культурного розвитку територій, забезпечувати якісний рівень надання суспільних послуг населенню на рівні європейських стандартів. При цьому децентралізована модель територіальної організації влади повинна бути здатна до самовдосконалення і саморегуляції.

4. Аналізуючи проблематику формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування було виявлено, що ефективна діяльність органів місцевого самоврядування щодо соціально-економічних процесів в адміністративно-територіальній одиниці можлива лише за умови достатнього обсягу фінансових ресурсів, що знаходяться в їхньому розпорядженні. У процесі формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування в Україні простежується зростання фінансової залежності місцевої влади від державної, що суперечить процесу реалізації політики децентралізації фінансових ресурсів, яка триває в країні.

5. Здійснення діагностики системи управління видатками бюджету органів місцевого самоврядування дозволило встановити, що на сьогоднішній день місцеві органи влади змушені більше 80% фінансових ресурсів направляти на покриття поточних витрат, а саме на забезпечення захищених статей видатків місцевих бюджетів. Відповідно місцеві бюджети України є «бюджетами проїдання», адже обсяг фінансових ресурсів, що спрямовується на фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку територій є недостатнім. Це дає підстави зробити висновок, що система фінансового забезпечення місцевих органів влади функціонує неефективно.

6. Дослідження особливостей формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування (на прикладі бюджету Доманівської селищної ради Миколаївської області) показало, що нині, навіть при збільшенні бюджетних надходжень проглядається «бюджет проїдання», що в свою чергу негативно впливає на соціально-економічний розвиток території.

7. Спираючись на зарубіжний досвід щодо реформування системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування запропоновано використання основних способів розмежування бюджетних доходів як:

- розподіл податків та інших доходів між бюджетами різних рівнів;
- розщеплення надходжень від податків шляхом закріплення за кожним рівнем бюджетної системи конкретних часток податку в межах єдиної ставки оподаткування;
- установлення територіальних надбавок до загальнодержавних податків.

Таким чином, використання міжнародного досвіду формування та використання фінансових ресурсів органами місцевого самоврядування дасть змогу більш раціонально здійснювати управління коштами місцевої влади, що позитивно вплине на соціально-економічний розвиток територій нашої країни.

8. Визначаючи вектори удосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування виявлено, що раціональне управління всіх ресурсів, що створюються органами влади, бізнесом, домашніми господарствами регіону для досягнення визначених фінансових результатів, забезпечення розширеного відтворення та соціального розвитку. При цьому основними критеріями досягнення поставлених цілей є:

- розрахунок на власні джерела фінансових поточних потреб громади;
- можливість залучення у необхідних обсягах зовнішніх фінансових ресурсів;
- формування ресурсної бази при допустимому рівні ризику;
- наявність інститутів, що забезпечують ефективність управління фінансами громади.

Проведене дослідження дозволило висунути низку пропозицій щодо удосконалення системи управління фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Для позитивних змін в існуючій системі фінансування органів місцевого самоврядування необхідно:

- підвищити зацікавленість органів місцевого самоврядування у нарощуванні обсягів доходів місцевих бюджетів шляхом розширення повноважень щодо здійснення місцевими органами влади запозичень, їхніх обсягів і форм з метою фінансування місцевих бюджетів;
- створити підрозділи внутрішнього аудиту при територіальних громадах для проведення контролю за управлінням фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування;
- забезпечити ефективність та результативність використання коштів місцевих бюджетів шляхом застосування інструментарію програмно-цільового методу;
- вдосконалити систему регулювання міжбюджетними відносинами, використовуючи методичний інструментарій щодо розрахунку освітньої та медичної субвенцій;
- розробити механізм залучення інвестиційних ресурсів на умовах державно-приватного партнерства та співпраці з міжнародними з міжнародними економічними організаціями і фінансовими інституціями, що надасть можливість розширити джерела фінансування програм соціально-економічного розвитку територій;

- встановити механізми державного контролю за законністю рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню бюджетних послуг;
- розробити методологію формування діючого інституту місцевого запозичення для залучення додаткових фінансових ресурсів з метою фінансування інноваційних проектів;
- посилити громадський контроль за використанням власних і залучених фінансових ресурсів з метою посилення прозорості бюджетного процесу на місцях.

АНОТАЦІЯ

Овчаренко Марії Миколаївни,
(*прізвище та ініціали студента*)

«Управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування»,
(*назва кваліфікаційної роботи*)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Державні та муніципальні фінанси»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування в Україні.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування.

Проаналізовано проблематику формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, проведено діагностику системи управління видатками бюджету органів місцевого самоврядування.

Запропоновано вектори удосконалення системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування з урахуванням зарубіжного досвіду

Ключові слова: місцеве самоврядування, фінансові ресурси, управління.

ANNOTATION

Ovcharenko Mariia Nikolaevna
(*students surname and initials*)

"Management of financial resources of local self-government bodies",,
(*work title*)

thesis for Master degree in specialty «Finance, banking and insurance» under the program «State and municipal finances»,

Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of managing the financial resources of local self-government bodies in Ukraine.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of management by financial resources of local self-government bodies

The problems of formation of local self-government bodies' financial resources were analyzed, the system of budget management of local self-government system was executed.

Vectors of improvement the system of management by local self-government bodies' financial resources with consideration of foreign experience are proposed.

Keywords: local self-government, financial resources, management